

Samen naar een hoger niveau.

Audit *à la Crowe*

Accountantsverslag
Geldrop-Mierlo

20 juni 2025
Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Geldrop-Mierlo
t.a.v. gemeenteraad
De Meent 2
5664 GC Geldrop

Eindhoven, 20 juni 2025

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2024**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2024 van de Gemeente Geldrop-Mierlo.

Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op het aspect getrouwheid. In het kader van onze opdracht hebben wij in oktober 2024 een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn reeds in een separate management letter gerapporteerd.

In overleg met Dienst Dommelvallei hebben wij in maart een tussentijdse controle uitgevoerd op de specifieke uitkeringen (de zogenoemde SiSa bijlage) en de inkoopanalyse, vooral met als doel om vertraging in het proces van de controle te voorkomen.

In april en mei hebben wij de jaareindecontrole uitgevoerd. De jaareindecontrole is gericht op het vormen van een oordeel over de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving.

Ondanks de extra inzet van Dienst Dommelvallei en de gemeente om de beheersing en verantwoording van de SiSa middelen te verbeteren, is deze controle uiteindelijk pas eind mei afgerond. De samenwerking is daarbij plezierig.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid van de jaarrekening 2024.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de controller, gemeentesecretaris en wethouder financiën. Tevens wordt dit verslag toegelicht aan de leden van de auditcommissie op 18 juni 2025. Na deze bespreking zal het verslag definitief worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij uiteraard gaarne bereid.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

ValidSigned by T.M.M. Lierop RA MSc
on 20-06-2025

T.M.M. van Lierop RA MSc
Extern accountant

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	4
2. Ons oordeel	7
3. Bevindingen jaarrekening 2024	
1. Rechtmatigheid	10
2. Grondbedrijf	13
3. Woningbouwimpuls	15
4. Voorzieningen groot onderhoud	16
5. Jeugdhulp en WMO	17
6. Overige bevindingen	18
7. Speerpunt: stelposten	20
4. Overige aspecten	22
5. Bijlages	24
1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa	
2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO	

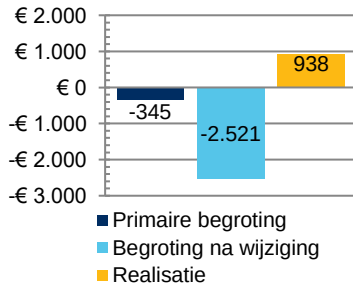
1. Samenvatting - oordeel

Ons oordeel				
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2024 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
Rechtsmatigheids-verantwoording	-	-		Wij hebben vastgesteld dat de rechtsmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële rechtsmatigheid en is opgesteld in overeenstemming met de kadernota rechtsmatigheid en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De niet acceptabele onrechtsmatigheden hangen grotendeels samen met de inkoop voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen en zijn hoger dan de vastgestelde tolerantiegrens. Wij nemen in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen .
SiSa-bijlage		-	-	Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2024. Op grond hiervan melden wij dat geen fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

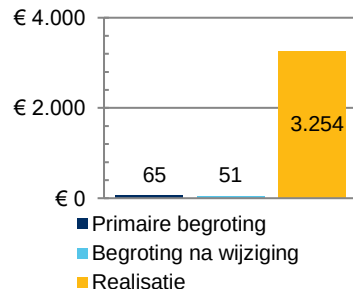
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

Saldo baten en lasten voor mutatie reserves in €

Resultaat na mutatie reserves in €

De **primaire begroting** van gemeente Geldrop-Mierlo was sluitend. Gedurende het jaar werden per saldo meer lasten verwacht waardoor het **begrote saldo van baten en lasten na wijziging** uitkwam op € 2,5 mln negatief. Dit hangt onder andere samen met een verhoging van de lasten binnen het sociaal domein, vooral Jeugdzorg.

Bij uw gemeente worden begrote tekorten in het jaar gedekt door de algemene reserves. Hierdoor is het begrote resultaat na reserves uiteindelijk sluitend.

Het gerealiseerde **saldo van baten en lasten** bedraagt € 0,9 mln positief. Het eigen vermogen van de gemeente neemt per saldo toe met dit bedrag. Dit saldo valt € 3,4 mln positiever uit dan begroot na wijziging.

Het **gerealiseerde resultaat na mutatie reserves** is € 3,3 mln hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

• Hoger resultaat op opvang Oekraïense vluchtelingen	+ € 1.100.000 (programma 1 de mens centraal)
• Minder uitgekeerde energietoeslag	+ € 250.000 (programma 1 de mens centraal)
• Hogere algemene uitkering o.b.v. decembercirculaire	+ € 480.000 (programma 6 organisatie)
• Voordeel personeel (o.a. hogere UWV uitkeringen)	+ € 425.000 (programma 6 organisatie)
• Lagere rentelasten (i.v.m. lagere financieringsbehoefte)	+ € 310.000 (programma 6 organisatie)
• Diverse voor- en nadelen	+ € 689.000 (verschillende programma's)

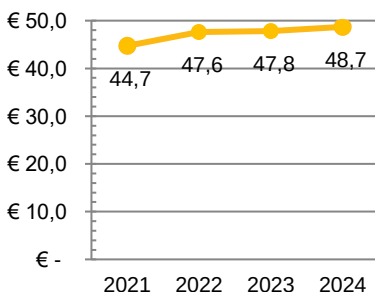
Van het positieve resultaat is het grootste gedeelte als **incidenteel** aangemerkt. Met de structurele resultaten en afwijkingen houdt de gemeente rekening in de (meerjaren)begroting.

Voor de **komende jaren** worden op dit moment tekorten voorzien. Hierdoor is strak sturen op het begrotingssaldo van belang en zijn reeds diverse ombuigingen verwerkt. De effecten van de wijziging in de algemene uitkering uit de voorjaarsnota dienen nog financieel te worden verwerkt in komende jaren.

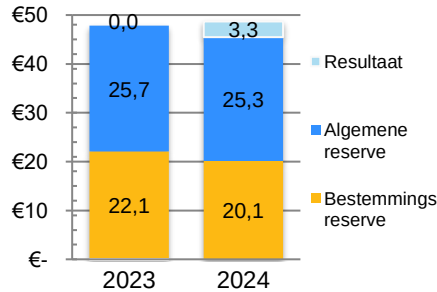
1. Samenvatting – financiële analyse

Financiële analyse 2024

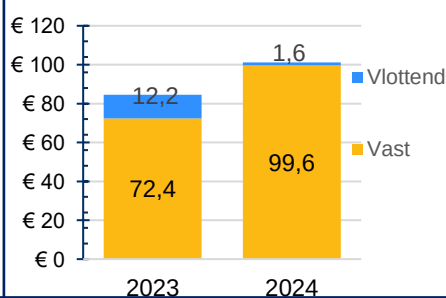
Eigen vermogen in € mln

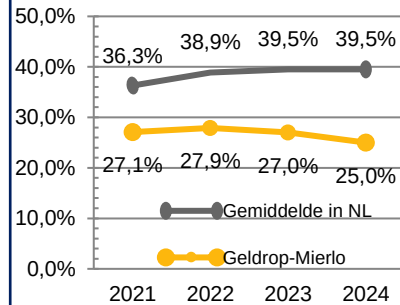
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe met € 0,9 mln en bedraagt € 48,7 mln eind 2024 als gevolg van het positieve resultaat voor reserves. De bestemmingsreserves nemen in 2024 af. Dit hangt met name samen met de vrijval van de reserve participatie (€ 0,8 mln) en de reserve vluchtelingen (€ 1,5 mln) op basis van raadsbesluiten.

De **solvabiliteit** van Geldrop-Mierlo (als kengetal voor de financiële positie) neemt af. Dit hangt samen met het niveau van investeringen in vaste activa en in het grondbedrijf. Hiervoor is in 2024 een langlopende lening aangegaan van € 30 mln, waardoor de totale **externe financiering** is toegenomen naar € 101,2 mln. Eind 2024 is circa € 8 mln aan liquiditeit beschikbaar. Verder dient in boekjaar 2025 een deel van de lening portefeuille ter waarde van € 25 mln geherfinancierd te worden. De wijze waarop dit plaats gaat vinden is nog niet bekend. In de meerjarenbegroting is wel reeds rekening gehouden met hogere rentelasten.

Op basis van de paragraaf weerstandsvermogen is het **weerstandsvermogen** van de gemeente voldoende om de risico's exclusief het grondbedrijf (€ 3,3 mln) af te dekken met vrij besteedbare reserves (€ 11,2 mln). De risico's zijn afgenomen met € 1,1 mln, vooral vanwege het verhogen van het budget wmo en jeugd. De risico's gerelateerd aan het grondbedrijf (€ 7,2 mln) en woningbouwimpuls (€ 1,7 mln) zijn apart inzichtelijk gemaakt en kunnen worden gedekt uit de gerelateerde reserves (€ 17,3 mln in totaal). Mede gezien de uitdaging om de begroting rond te krijgen, is **monitoring van de reserve positie** belangrijk. Uiteindelijk kunnen reserves ofwel worden ingezet ter dekking van tekorten en risico's, ofwel ter dekking van nieuwe projecten.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting				
Gehanteerde goedkeurings- en rapporteringstolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2024 uitgevoerd met inachtneming van onderstaande toleranties. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.				
	Grondslag		Omvang	Tolerantie	
	Fouten	1% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 134.910.000	€ 1.349.000	
	Onzekerheden	3% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 134.910.000	€ 4.047.000	
	Rapporteringstolerantie	-	-	€ 50.000	
Controleverschillen	In de jaarrekening 2024 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid. Omdat het totaal aan controleverschillen onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel.				
	Omschrijving	Omvang fout	Richting	Omvang onzekerheid	Verwijzing
	Vaststelling levering zorg	-	-	€ 594.000	3.4
	WIA voorziening	€ 304.000	+		3.6
	Totaal getrouwheidsoordeel	€ 304.000	+	€ 594.000	

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening . De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst, wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitaties (zie bevinding 3.2 en 3.3); • De waardering van de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.4); • De waardering van de overige voorzieningen, waaronder de personele voorzieningen. • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • GR Senzer: bijdrage € 18,3 mln (inclusief doorbetaling BUIG- en participatiemiddelen) • GR Dienst Dommelvallei: bijdrage € 9,4 mln • GR Cure: bijdrage € 4,0 mln • Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost: bijdrage € 2,3 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2024 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening. In dit verband wijzen wij u op het volgende: • De kosten voor de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost gaan de komende jaren omhoog. Bovendien is daar beperkt weerstandsvermogen beschikbaar om hogere kosten en risico's op te vangen. Wij adviseren dit goed te monitoren.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen. De belangrijkste aandachtspunten van interne beheersing betreffen: • Naleving van het inkoopbeleid en de aanbestedingswetgeving. Uit de rechtmatigheidsanalyse blijkt dat diverse inkopen niet in lijn met de wetgeving tot stand zijn gekomen. • Doorontwikkeling van de Verbijzonderde Interne Controle in samenwerking met Dienst Dommelvallei. Om tussentijds beter bij te sturen is het verstandig dat de uitvoering meer risicogericht plaatsvindt en tijdiger gedurende het jaar. • Beter beheersing en verantwoording van de ontvangen specifieke uitkeringen en subsidies (met name SiSa)
SiSa-Bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De verplichten tabellen voor fouten en onzekerheden die aangeleverd moeten worden bij het CBS zijn opgenomen achter in het verslag.

3.1 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid																							
Algemeen	Met de rechtmatigheidsverantwoording legt het college B&W verantwoording af over drie aspecten van de financiële rechtmatigheid, met inachtneming van de landelijke kaders (bijvoorbeeld de Kadernota rechtmatigheid) en de gestelde kaders door het bestuur (o.a. de financiële verordening, het controleprotocol en het normenkader). Hierbij is rekening gehouden met een tolerantiegrens van 1% (zijnde € 1.349.000) en een rapporteringsgrens van € 50.000. Onze rol als accountant betreft het vaststellen dat eventuele rechtmatigheidsafwijkingen juist en volledig zijn opgenomen en toegelicht, rekening houdend met bovenstaande grenzen. Wij hebben hiervoor de uitkomsten van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) geïnspecteerd en de ingenomen standpunten getoetst.																						
Criteria	Het college is van mening dat er onrechtmatigheden zijn begaan boven de tolerantiegrens. Hiermee is er onrechtmatig gehandeld binnen de kaders. Zie onderstaand de gemelde onrechtmatigheden: <table><tr><th>Criteria</th><th>Gemelde afwijking</th><th>Waarvan acceptabel</th><th>Ons oordeel</th></tr><tr><td>Voorwaarden criterium</td><td>€ 2.491.000</td><td>-</td><td>Akkoord, zie toelichting volgende dia</td></tr><tr><td>Begrotings criterium</td><td>€ 4.168.000</td><td>€ 3.302.000</td><td>Akkoord, zie toelichting volgende dia</td></tr><tr><td>Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium</td><td>-</td><td>-</td><td>Akkoord</td></tr><tr><td>Totaal rechtmatigheidsoordeel</td><td>€ 6.659.000</td><td>€ 3.302.000</td><td></td></tr></table>			Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel	Voorwaarden criterium	€ 2.491.000	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia	Begrotings criterium	€ 4.168.000	€ 3.302.000	Akkoord, zie toelichting volgende dia	Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord	Totaal rechtmatigheidsoordeel	€ 6.659.000	€ 3.302.000	
Criteria	Gemelde afwijking	Waarvan acceptabel	Ons oordeel																				
Voorwaarden criterium	€ 2.491.000	-	Akkoord, zie toelichting volgende dia																				
Begrotings criterium	€ 4.168.000	€ 3.302.000	Akkoord, zie toelichting volgende dia																				
Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium	-	-	Akkoord																				
Totaal rechtmatigheidsoordeel	€ 6.659.000	€ 3.302.000																					
Onze controle verklaring	Ons inziens is bovenstaande tot stand gekomen binnen de spelregels en op getrouwe wijze weergegeven in de rechtmatigheidsverantwoording. Wij kunnen ons vinden in de argumentatie waarom de afwijkingen op het begrotingscriterium als acceptabel zijn benoemd. De bijbehorende toelichting, in de paragraaf begrotingsrechtmatigheid binnen de jaarrekening, geeft het gewenste inzicht. Omdat de niet acceptabele afwijkingen hoger zijn dan de vastgestelde tolerantiegrens, nemen wij in onze controleverklaring een aanvullende paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid op.																						

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)

Voorwaarden criterium

Ten aanzien van dit criterium zien de risico's vooral toe op naleving van de aanbestedingswetgeving. Door de organisatie is een uitgebreide inkoopanalyse opgesteld waarbij is getoetst of is voldaan aan de aanbestedingswetgeving. Hieruit volgt een onrechtmatigheid ter grootte van € 2.491.000 die toeziet op een zestal inkooprelaties. Wij zijn het eens met de getrokken conclusies en de opgenomen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering. Wij merken verder vanuit deze inkoopanalyse de volgende zaken op:

- Op oude contracten resteert een doorlopende onrechtmatigheid van € 307.000 op het gebied van grondverwerking en inhuur. Deze lasten lopen ook in 2025 nog door en zullen dan opnieuw onrechtmatig zijn.
- De nieuwe onrechtmatigheden zien vooral toe op inkopen ten behoeve van de begeleiding en beveiliging van Oekraïense vluchtelingen (gezaamenlijk € 2,1 mln). Voor de *begeleiding* van Oekraïense vluchtelingen is bij het aangaan van de overeenkomst tot en met 2025 (excl. verlengingsoptie van één jaar) bewust, met goedkeuring van het college, de opdracht niet Europees aanbesteed. Om die reden is de volledige opdracht van € 1,7 mln in één keer als onrechtmatig aangemerkt in boekjaar 2024. Voor de *beveiliging* van Oekraïense vluchtelingen is een Europese aanbesteding ingegaan per 1-1-2025, waardoor deze lasten in 2025 niet meer onrechtmatig zullen zijn.
- Voor inkopen waarbij het extern bureau (Bizob) niet is ingeschakeld constateren wij dat de onderliggende inkoopstrategie met enige regelmaat ontbreekt. Dit leidt in sommige gevallen tot afwijkingen van de gids proportionaliteit zonder dat hiervoor een motivering is uitgewerkt. Deze gevallen zijn niet gemeld als onrechtmatigheid.

3.1 Rechtmatigheid (vervolg)

Rechtmatigheid (vervolg)

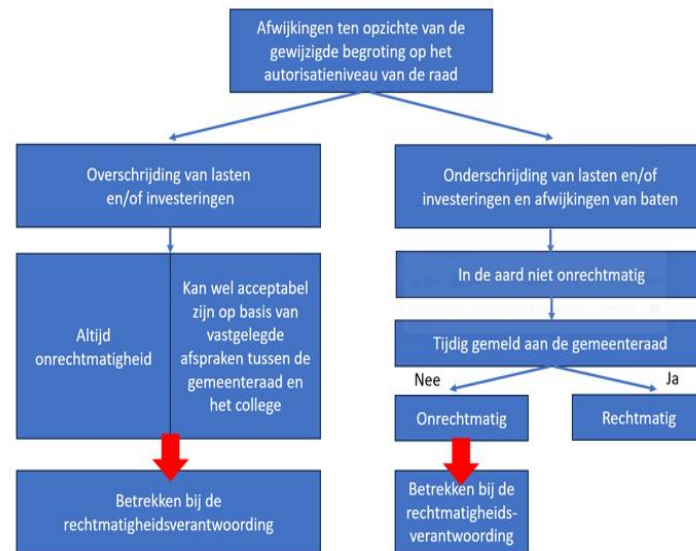
Begrotings-criterium

Voor dit criterium is aangesloten bij de Kadernota Rechtmatigheid 2024 (zie schema hiernaast), de financiële verordening, en het aanvullend raadsbesluit genomen rondom de definitie van het begrip 'tijdigheid'.

Op basis hiervan constateert het college per programma het volgende:

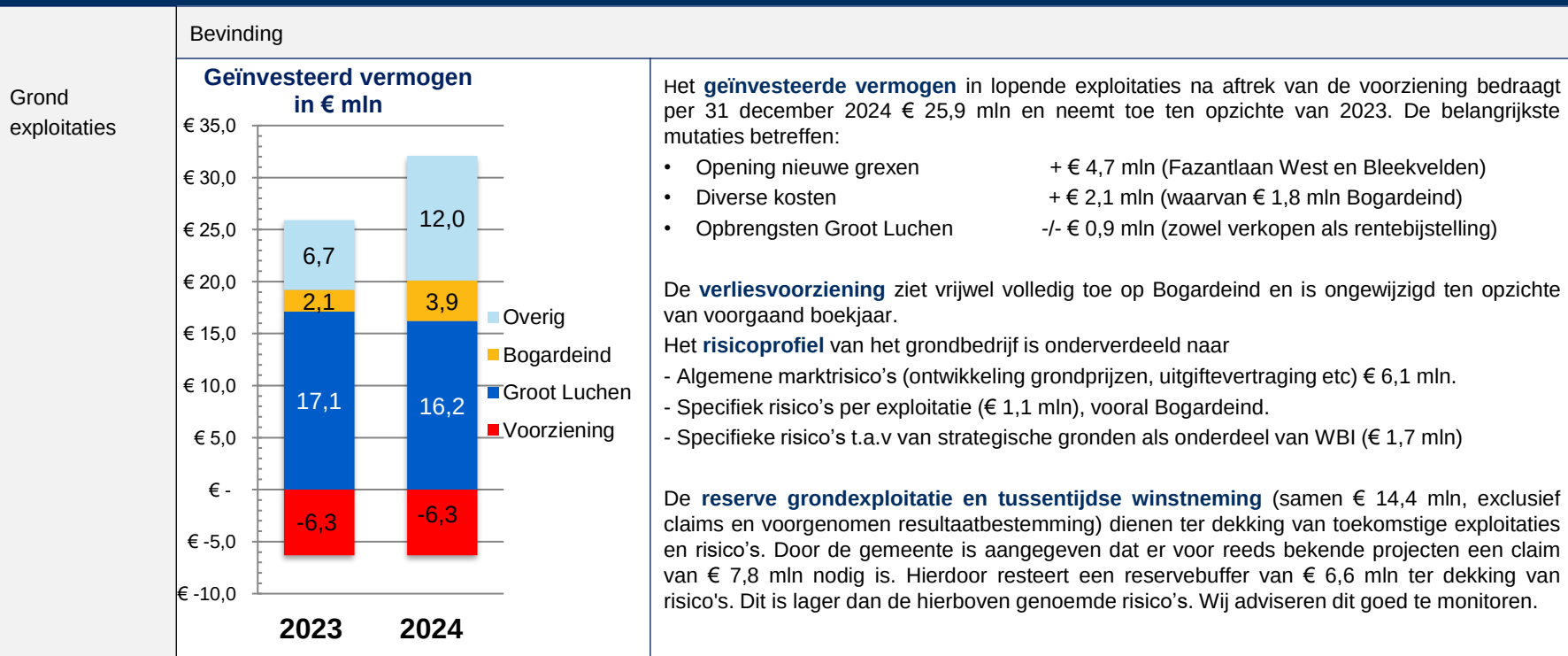
- De lasten op programma 1 'De mens centraal' zijn € 3.074.000 hoger dan begroot a.g.v. de opvang van Oekraïense vluchtelingen en zijn acceptabel, omdat er sprake is van compenserende baten.
- De lasten op programma 3 'Levendige dorpen' zijn € 342.000 hoger dan begroot en zien met name toe op uitkeringen aan bibliotheken. Hiertegenover staan gedeeltelijk baten vanuit de specifieke uitkeringen (SiSa), waardoor de overschrijding deels acceptabel is. De resterende niet-acceptabele lasten bedragen € 144.000.
- De overschrijding van investeringskredieten bedraagt € 752.000 en ziet toe op in totaal 20 individuele kredieten. Deze zijn als niet-acceptabel aangemerkt op basis van de kaders.
- Op de andere programma's is sprake van een financieel voordeel. Melding van deze voordelen bij de jaarrekening is op basis van het aanvullend raadsbesluit tijdig en daarmee rechtmatig.

Wij stemmen hiermee in. Los hiervan adviseren wij om het budgetbeheer, met name rondom investeringskredieten aan te scherpen zodat eventuele mee- en tegenvallers eerder tussentijds kunnen worden verwerkt.

3.2 Grondbedrijf

Grondexploitaties

3.2 Grondbedrijf (vervolg)

Grondbedrijf – overig

	Bevinding
<i>Toekomstige projecten</i>	Onder de materiële vaste activa is voor € 8,1 mln aan gronden gewaardeerd voor toekomstige exploitaties (waarvan € 2,3 mln voor de woningbouwimpuls). In 2024 is daar het volgende op gemuteerd: • In 2024 is voor € 0,6 mln aan gronden ingebracht vanuit de activa in grondexploitatie Fazantlaan West. • Aankoop nieuwe gronden en objecten ter waarde van € 3,7 mln, onder andere de positie Geldropseweg (€ 2,2 mln) en het Postkantoor (€ 0,8 mln). Deze aankopen zijn gedaan binnen de kaders van de raad. Voor aankoop is sprake van een taxatierapport. De gemeente is van mening dat – mede gebaseerd op de uitgangspunten van WBI en de taxaties - er geen afwaardering hoeft plaats te vinden. Wij stemmen in met deze conclusie.
<i>Plankosten</i>	Onder de overige vorderingen en vooruitbetaalde bedragen is het faciliterend grondbedrijf opgenomen. Uw gemeente heeft hier zelf geen gronden in bezit, maar werkt wel mee aan particuliere plannen. De gemeente beoordeelt jaarlijks in hoeverre alle gemaakte kosten nog verhaald kunnen worden op basis van geldende afspraken. Dit heeft in 2024 geleid tot een afboeking van € 689.000. Dit betreffen voornamelijk interne uren die hoger uitvallen dan begroot veroorzaakt door de wijze van urenregistratie. Het bedrag aan nog te verhalen plankosten op derden bedraagt na deze voorziening nog € 1,8 mln. Wij stemmen hiermee in.
<i>Spoorse Doorsnijding</i>	Voor het project Spoorzone is in het verleden een subsidie ontvangen van € 3,8 mln van het ministerie Infrastructuur en Milieu. Dit project is in een vergevorderd stadium en de verwachting is dat dit in 2025 afgerond wordt. Per ultimo 2024 resteert er een balanspost van € 3,2 mln aan vooruit ontvangen subsidie. Dit bedrag is grotendeels beschikbaar voor doorbetaling aan de derde partij die dit project grotendeels uitvoert. Voor wat betreft de afwikkeling van dit project, de totale verantwoording aan het ministerie en de doorbetaling van de subsidiegelden aan de derde partij wordt momenteel onderhandeld.

3.3 Woningbouwimpuls

Woningbouwimpuls

<i>Woningbouw impuls</i>	Bevinding In 2021 is € 7,8 mln subsidie ontvangen als impuls voor de woningbouw in uw gemeente. Dit bedrag geldt als compensatie van 50% voor de financiële verliezen en is in basis een vast bedrag. Eventuele tegenvallers komen daarmee voor rekening van de gemeente. De totale projectopgave woningbouwimpuls kenmerkt zich door een lange doorlooptijd en onzekerheden over de exacte planuitwerking per deelproject. In basis wordt per deelproject jaarlijks de hoogte van het verlies bepaald en de verliesvoorziening aangepast. Deze systematiek wijkt niet af van overige grondexploitaties. Vanuit de controle op de jaarrekening melden wij ten aanzien van het totaalproject het volgende: • Vanuit de subsidieverstrekker is het een eis dat er voor 2030 gestart wordt met de bouw van de laatste woningen. De totaaluitvoering loopt achter op planning, bijvoorbeeld bij de verwerving van locaties en de bouw van parkeerterreinen. In bijzonder voor deelproject Marktplaats is het twijfelachtig of voor 2030 met de bouw kan worden gestart omdat de aankoop van gronden nog onzeker is. De gemeente is in overleg met de subsidieverstrekker hierover. Bewaking van de overige voorwaarden (waaronder aantal woningen) blijft onverminderd van belang. • De uitgangssituatie betrof een totaalverlies van € 15,6 mln (contante waarde). Tot heden is een forse overschrijding op de plankosten zichtbaar. De gemeente is van mening dat dit kan worden gecompenseerd en dat binnen de raming kan worden gewerkt. Jaarrekening technisch worden overigens de niet verhaalbare plankosten jaarlijks afgeboekt en zijn verliezen reeds genomen (zie 3.2). • Het ontvangen subsidiebedrag van € 7,8 mln uit 2021 is volledig opgenomen onder de kortlopende schulden. Dit past ons inziens ook met de huidige voortgang op basis van de kosten tot heden. De gemeente is in overleg met de subsidieverstrekker over het moment van (deel)realisatie van deze subsidie. • Voor de projectbewaking zijn alle deelprojecten ingevoerd in het systeem Total Link. Daarnaast wordt – mede in het kader van de jaarlijkse verantwoording middels SiSa – een totaaloverzicht gemaakt van alle projecten. Over de voortgang en risico's wordt per kwartaal gerapporteerd. Ondanks dat wij inhoudelijk geen tekortkomingen hebben gesignaleerd, merken wij op dat de gemeente voor de projectbewaking sterk leunt op de planeconoom. Gezien de financiële belangen en risico's hebben wij in de management letter geadviseerd de rol vanuit control te versterken.
--------------------------	---

3.4 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen, etc.) egalisatie-voorzieningen en reserves gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2024 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

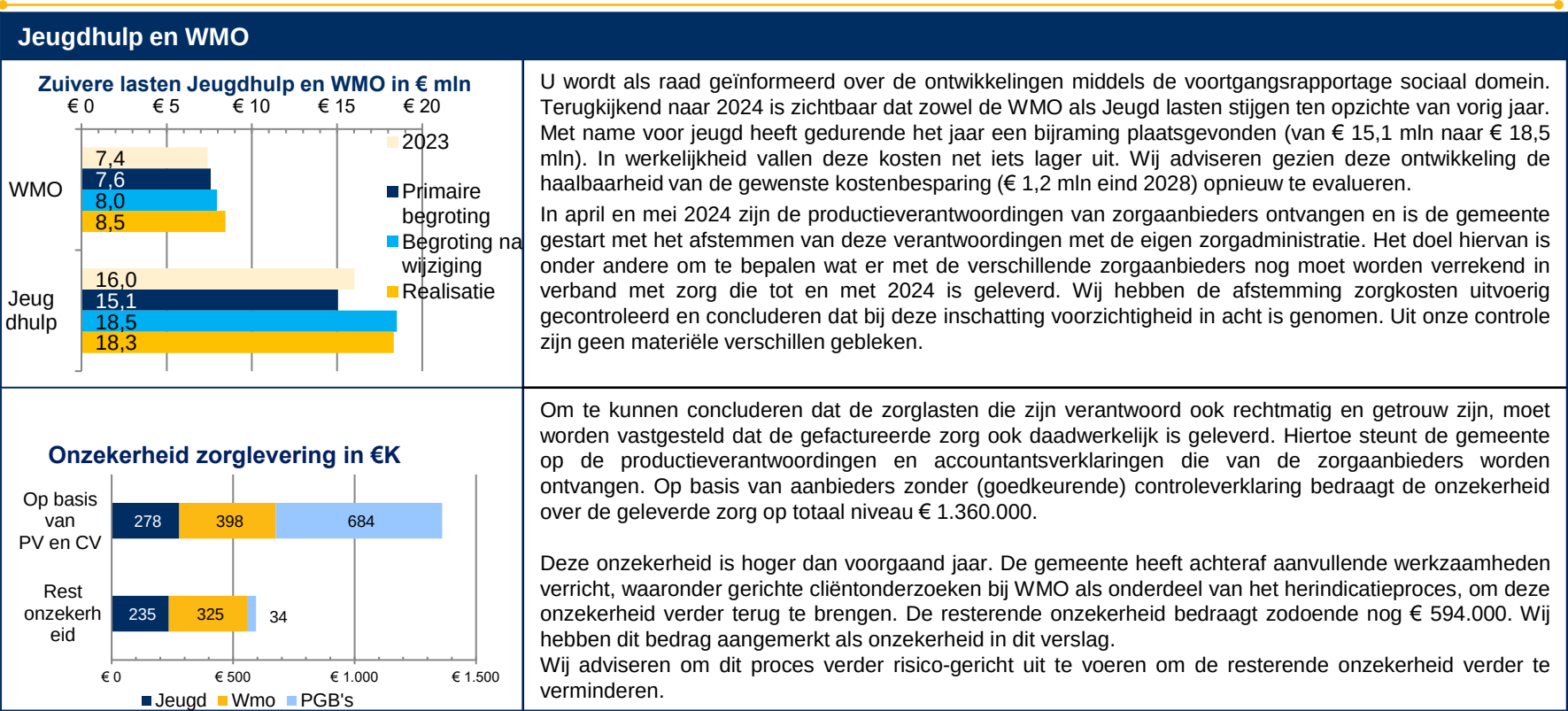
	Plan	Storting	Stand 31-12-2024 (plan)	Stand 31-12-2024 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen	2023-2027	€ 913.000*	€ 341.000	€ 1.741.000	€ 1.400.000
Onderhoud gebouwen	2023-2032	€ 1.464.000	€ 826.000	€ 772.000	-/- € 54.000
Riolering	2023-2027	n.v.t.	€ 5.191.000	€ 5.353.000	€ 162.000

*) Deze storting is inclusief € 38.500 voor planmatige onderhoud civiele kunstwerken.

De voorziening voor **onderhoud wegen** is fors hoger dan gepland. Dit komt doordat de onttrekkingen in het verleden zijn achtergebleven en de beginstand in het nieuwe beheerplan daardoor niet in lijn ligt met de werkelijkheid. In 2024 zijn de onttrekkingen € 344.000 lager dan gepland door uitstel van een werk naar 2025. Wij adviseren om na te gaan of de in het verleden opgelopen achterstand nog ingehaald dient te worden en daarbij te beoordelen wat dit betekent voor de benodigde hoogte van de voorziening.

De voorziening voor **onderhoud gebouwen** is ultimo 2024 nog steeds lager dan de planning. Dit terwijl de onttrekkingen in 2024 € 320.000 lager zijn dan gepland als gevolg van onderbezetting binnen het team gebouwenbeheer. De achterstand zal in 2025 ingehaald worden.

3.5 Jeugdhulp en WMO

3.6 Overige bevindingen

Overige bevindingen

	Personele voorzieningen
<i>Verlofsaldi</i>	Naar aanleiding van de CAO wijziging is sinds 2022 een voorziening spaarverlof gevormd. De hoogte van de voorziening is in 2024 toegenomen tot € 668.000 (2023: € 372.000). Er zijn tot op heden nog geen spaarverlof-uren ingezet, waardoor er nog geen onttrekkingen aan de voorziening hebben plaatsgevonden. Het overig bovenwettelijk verlof betreft 24.906 uur en ligt daarmee in lijn met voorgaand jaar (28.092). Om die reden vormt de gemeente hiervoor conform de vaste beleidslijn voor de financiële verwerking van 'bovenmatig' verlof geen voorziening. De bovenwettelijke verlofverplichtingen zijn toegelicht onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.
<i>Wethouders pensioen</i>	De gemeente is verplicht om binnen hun eigen financiën een voorziening aan te houden voor de pensioenverplichtingen van (oud) wethouders. Deze voorziening bedraagt eind 2024 € 3,7 mln en is op basis van de juiste parameters (rente, levensverwachting, etc.) bepaald. De toename met € 739.000 ten opzichte van vorig jaar komt door: • Een reguliere storting van € 319.000 op basis van de actuariële berekening en de verlaging van de rekenrente • Een aanvullende storting van € 420.000 vanwege een stelselwijziging op basis een raadsbesluit bij vaststellen van de 8ste begrotingswijziging. Op basis hiervan worden met ingang van 2024 ook de oud wethouders met een lopende pensioenuitkering opgenomen in de voorziening. Voorheen zaten deze lasten jaarlijks in de begroting opgenomen (circa € 67.000 jaarlast). Dit betekent voor 2025 dat hiervoor ook een jaarlijkse actuariële berekening verplicht is. Wij merken daarnaast op dat de financiering van deze pensioenverplichtingen in de toekomst waarschijnlijk overgaat naar het ABP en dat het af te storten bedrag van de gemeente mogelijk niet overeenkomt met de huidige voorziening. De gemeente heeft hiermee geen rekening gehouden in het weerstandsvermogen. Wij adviseren deze ontwikkeling nauwlettend te volgen.
<i>WIA-voorziening</i>	De gemeente heeft een voorziening opgenomen van € 304.000. Deze post is gevoed vanuit een ontvangen schadevergoeding door een derde partij voor één specifieke casus en wordt gebruikt ter afdekking van toekomstige WIA verplichtingen voor meerdere werknemers. Wij hebben deze positie getoetst aan de verslaggevingsregels en vastgesteld dat dit bedrag ten gunste van het resultaat verwerkt had moeten worden. Gezien het bedrag en vanuit praktische overwegingen is dit niet meer in de jaarrekening aangepast.

3.6 Overige bevindingen

Overige bevindingen

	Bevinding
<i>Opvang Oekraïne</i>	Sinds 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 3,4 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocatie (transitiekosten), verstrekte leefgeld en overige ingekochte diensten zoals beveiliging, schoonmaak, catering, etc. Wij hebben vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk – met name op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 4,5 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,1 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening. Dit voordeel was niet begroot. • De gemeenteraad heeft in 2023 besloten om vanuit de voordelen op deze regeling een reserve vluchtelingen te vormen ter afdekking van toekomstige kosten rondom de opvang van vluchtelingen. In 2024 is besloten om € 1,5 mln vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. De resterende reserve bedraagt hierdoor nog € 1,6 mln. Er is geen voornemen om deze reserve aan te vullen.

3.7 Speerpunt: realisatie van stelposten

Realisatie van stelposten

De gemeenteraad heeft ons gevraagd om na te gaan hoe de stelposten zijn verwerkt binnen de financiën van Geldrop-Mierlo. Omdat onze opdracht primair gericht is op de jaarrekening en niet op de van de begroting, hebben wij het verloop van de stelposten gedurende 2024 in beeld gebracht.

Algemeen

Aan een stelpost is vaker geen concrete budgethouder gekoppeld en er worden geen werkelijke kosten verantwoord. In het kader van budgetbeheer betekent dit dat het werkelijke resultaat niet direct inzichtelijk is. Daarom is het belangrijk om individuele budgetten zoveel als mogelijk zuiver te ramen, inclusief kostenindexatie en beleidsaanpassingen. Dit vergroot het inzicht in de werkelijke financiële prestaties per programma ten opzichte van de begroting. Binnen uw gemeente is het aantal stelposten beperkt tot onderstaande vier:

	Primaire begroting	Aanwending tussentijds	Bijgestelde begroting	Vrijval bij jaarrekening
1. Stelpost loon- en prijsstijging	€ 2.421.000	-/- € 2.559.000	€ 0	n.v.t.
2. Stelpost culturele instellingen	€ 225.000	-/- € 225.000	€ 0	n.v.t.
3. Stelpost Energie	€ 400.000	€ 0	€ 400.000	€ 400.000
4. Stelpost onvoorzien	€ 77.500	€ 0	€ 77.500	€ 77.500

1. Stelpost loon en prijs

Deze stelpost wordt gevoed vanuit de algemene uitkering, waarin een component is opgenomen voor loon- en prijscompensatie. Dit bedrag is gebaseerd op macro economische gegevens en heeft geen 1 op 1 relatie met het werkelijke kostenpatroon van de gemeente. Gedurende 2024 zijn de individuele budgetten tussentijds bijgesteld naar het werkelijke loon- en prijspeil. De stelpost is hiervoor volledig aangewend. Bij de jaarrekening is geen sprake meer van een vrijval. In de begroting 2025 zijn de budgetten doorgerekend naar het verwachte prijspeil waarbij de stelpost geheel is uitgenut. Dit betekent dat tegenvallers direct tot een verlies leiden. Dit risico speelt ook indien verbonden partijen (zoals VRBZO) een hogere bijdrage vragen dan de standaard indexactie.

3.7 Speerpunt: realisatie van stelposten

Realisatie van stelposten

2. Stelpost culturele instellingen (weeffabriek)

De stelpost culturele instellingen (€ 225.000) is middels een raadsbesluit vastgesteld en heeft als doel om de exploitatie van de Weeffabriek toekomst-bestendig te maken, vooral middels verhoging van de exploitatiesubsidie. De hiermee verband houdende gerealiseerde kosten (met name subsidies) en opbrengsten (huurinkomsten) zijn gedurende 2024 individueel op de budgetten verantwoord. Deze stelpost is hiervoor aangewend. Ook in 2025 is deze stelpost opgenomen in de begroting. Ons inziens is het hier beter om de - reeds bekende kosten - direct te begroten op het betreffende taakveld dan via een stelpost.

3. Stelpost energie

De stelpost energie betreft een verwachte toename van energiekosten van circa € 400.000 per jaar. In 2024 zijn ten laste van deze stelpost geen kosten geboekt, waardoor dit bedrag bij de jaarrekening is vrijgefallen ten gunste van het resultaat. De werkelijke energielasten zijn geboekt binnen de individuele budgetten, waardoor het 'echte' resultaat ten opzichte van de stelpost niet inzichtelijk is. Ook in 2025 is deze stelpost opgenomen in de begroting.

4. Stelpost onvoorzien

De stelpost onvoorzien dient ter dekking van onvoorziene kosten. In 2024 zijn ten laste van deze post geen kosten verantwoord. Overigens worden onvoorziene kosten in de praktijk vaak direct op het betreffende taakveld verantwoord en wordt daar een toelichting op de afwijkingen gedaan. Deze methodiek wordt voor onvoorziene kosten bij veel gemeenten toegepast.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente en Dienst Dommelvallei de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2024 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben in de management letter geadviseerd om een fraudebeleid op te stellen.
Claims en juridische procedures	Er zijn geen belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2024.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum .
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Duurzaamheid	Hoewel het geen wettelijke verplichting is om een duurzaamheidsverantwoording op te stellen, ligt er voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen nadrukkelijk wel een rol op het gebied van duurzaamheid. Bovendien groeit ook de vraag naar transparante verslaglegging hierover. In dit kader is in het najaar de 'Handreiking duurzaamheids-rapportage en verantwoording voor decentrale overheden' uitgebracht met richtlijnen en praktijkvoorbeelden. In 2023 is het 'Programma duurzaamheid Geldrop-Mierlo' vastgesteld met daarin uw ambities op het gebied van milieu en klimaat. Verantwoording over duurzaamheid vindt plaats in het jaarverslag via de programmaverantwoording met behulp van meetbare indicatoren. Wij merken hierbij op dat de sociale en bestuurlijke duurzaamheidsthema's hierin nog niet zijn opgenomen. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	- Afronden controlewerkzaamheden - LOR opstellen - Controleverklaring opmaken

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	-	0	n.v.t.
E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	-	0	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2022-2023	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_ gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_ totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Zie bijlage 2 TOZO		
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_ Totaal 2023	Zie bijlage 2 TOZO		

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	-	0	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	-	0	n.v.t.
J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	-	0	n.v.t.
J55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifiek uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	-	0	n.v.t.
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	-	0	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	-	0	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:		Goedkeurend		

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 2_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 3_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 4_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 5_totaal 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2023	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen in jaar 2023	-	0	n.v.t.

Smart decisions. Lasting value.